

Zakaj se je naši gospodarji ne poprimejo z večjim veseljem; zakaj išejo le pri drugi živini dobička in sreče? Da v drugih deželah kurjo rejo veliko več obrajtajo kakor pri nas, nam bo vsak rad poterdil, kdor je bil v pariški živinski razstavi, kjer je bilo kuretine največ na ogled postavljene pa tudi najbolj ogledovane. Tudi so se ravno pri omenjeni razstavi dobre kokoši za pleme tako drago plačevale, da bi ne verjel, kdor sam ni vidil. — Še deleč smo sicer od tega, da bi se tudi pri nas poterdil pregovor: „Vsako nedeljo se mu kuha puta v piskru“. Ta pregovor ima veliko resnice v sebi; reja kuretine je tisti oddelek kmetijstva, kateri utegne tudi manj premožnim ljudem, čeravno majhen vendar le dober kosček kruh donášati. Res prav koristna in zdatna je reja kuretine, če se prav ravna, in so kokoši dobrega in rodovitnega plemena.

Ni ravno treba segati po ptujih plemenih; tudi z domačo kuretino se doseže dobiček, če vé gospodinja le prav kokošariti.

Res je pa vendar, da ptuje plemena, ki so že tudi pri nas znane in se imenujejo konhinhinka, brama, dorking, houdans itd., prekosijo naše domače v marsikterih rečéh, ker so namreč večje, tedaj bolj mesnate, in kaj pridno ležejo jajca. Za kmetije pa imajo te ptuje kokoši še posebne dobre lastnosti, namreč so bolj mirne in ker imajo kraje perutnice, ne letajo kakor domače sém ter tje okoli, ampak se lože zderžijo na manjšem prostoru, niso tedaj njivam in vertom tako nadležne in škodljive kakor domače.

Pametna gospodinja nikoli ne bo terpela tako imenovane divje kokošje reje, pri kateri se žival ponoči nad jasje in vrata poseda, podnevi pa po vsem dvorišu in še zunaj dvoriša klati, da ji le ni treba nič zernja potresati ali celó malo.

Taka kokošja reja je le v škodo, ne pa v dobiček, in kakor je nerodno gnojišče pečat slabega gospodarja, tako je tudi taka divja kokošja reja pečat nemarne gospodinje.

Kokoši morajo poseben, zdrav, svitel kurnjek, zraven njega primerno kurjo dvorišče in dovelj živeža imeti. Tako gleštane se dobro redijo, hitro rastejo in so zdrave; ležejo pridno jajca in valijo piščeta; kapuni se dobro spitajo; vse pa napravijo dokaj kurjeka, ki se dobro prilže gredam, kjer si prideluje pridna gospodinja zgodnje (pricajtne) zelenjave in sočivja.

Dobra puta leto in dan donáša sploh toliko dobička, da je dobiček za 50krat ali 100krat večji kakor je cena bila, po kateri je gospodinja puto kupila.

Recite: ali se splača ktera druga živina bolje?

„Allg. Land- u. F. Z.“

Gospodarska skušnja.

(Le dvakrat na dan kravam klaje pokladati) se je razun mnogih družih skušinj kaj dobro poterdilo na neki grajšini poleg Linca. V poslednjem velikem zboru zgornje-avstrijske kmetijske družbe je gospodar omenjene grajšine živo priporočal le dvakratno pokladanje klaje molznim kravam in rekel, da krave niso nič manj molzle, ampak še skor več, ker med eno in drugo klajo je želodcu in čevam dosti časa ostalo, povžito klajo popolnoma prebaviti in pokuhati; živina je lepo rejena in poslov je za to manj treba, ker z dvakratnim delom to vse opravijo kakor sicer trikrat. Začnejo pa kravam na imenovani grajšini zjutraj ob polšestih pervikrat pokladati; ob devetih je živina vse pojedla; ob devetih jo napajajo, — do treh popoldne je mir; ob treh pa se dá klaja drugikrat. — Pač prav bi bilo, da bi saj nekteri naši gospodarji to reč poskusili, ktera se tako močno hvali, in bi nam hotli po tem svoje skušnje naznaniti. Prav lepo bi bilo, da bi pri nas ne brali le samo, kar drugod skušajo, temuč da bi to, kar je drugod hvaljeno ali

za dobro poterjeno, tudi sami poskusili, skušnje pa po tem vediti dali!

Kmetijske novice.

* Prepoved zavoljo gnojnice. Bavarska (parska) vlada v Unterfranken-u in Aschaffenburg-u je 11. julija letošnjega leta oklicala sledečo prepoved: „Kantonsko poglavarstvo je v svojo veliko žalost spet zapazilo nemarnost, da se po mnogih vaséh gnojnica tako skerbno ne nabera in ne rabi tako kakor umno kmetijstvo terja. Kjer so gnojnišča nemarno napravljene, se razteka gnojnica po ulicah in cestnih grabnih, ali pa v vodo teče, in gré tako kmetijstvu, kteremu bi bila v veliko korist in podporo, popolnoma v zgubo; verh tega poblati poti in s svojim smradom škodo dela zdravju človeškemu. Ker se iz vsega tega vidi, da so gospodarji gluhi za vsak nauk in še svojega dobička ne porajtajo, kraljeva gosposka, opiraje se na policijske zdravstvene in cestne predpise, zapoveduje to-le: Kdor pustí, da se gnojnica iz gnojnišča in hlevov po vasi, cestnih grabnih in drugih krajih razliva, plača do 10 gold. kazni, ali se bo pa za toliko časa v luknjo vtaknil, da se globa (štrafenga na dnarjih) pobota“. Vse okrajno-policijske gosposke naj omenjeno prepoved po vseh soseskah na znanje dajo in naj čujejo, da se bo natanko spolnovala. Da se bo pa ta zapoved v kratkem času povsod spolnovala, se vsem gospodarjem zapoveduje, gnojnišča tako popraviti in napraviti, da se bo gnojnica v njih nabirala. Da morejo vse to storiti, naj se jim nekoliko časa odloči, do kterega morajo svojo nalogo opraviti. Kdor se zoper to zapoved pregreší, naj se brez milosti po postavi kaznuje. Samo po sebi pa se zastopi, da v tacih okolišinah, kjer se je gospodarju brez njegove krivice prepovedani razliv gnojnice naključil, tak primerek ne zapada kazni. Kadar uradniki v opravlilih svoje službe po kmetih potujejo, naj pazijo povsod na to, ali župani čujejo nad spolnovanjem te postave, in naj kmete z dobrovoljno pa resno besedo opominjajo, da vsak napravi svoje gnojnišče kakor je treba. Kantonsko poglavarstvo bode večkrat svoje komisarje po deželi razposlalo, da bodo vidili, ali se ta zapoved po oklicanem razglasu spolnuje ali ne“.

Želeti bi bilo, da bi se dala taka postava tudi v naših deželah.

* Gotov pomoček, obvarovati krompir gnjiline. Gospod Pless, c. k. učnik kemije na Dunaji, ki je pri neki kemijski poskušnji po nesreči popolnoma oslepil, razgláša važno novico, da je po 5letnih skušnjah našel gotovo pomoč, ne le da se krompir obvaruje gnjilobe, temuč tudi, da se začetek gnjiline ustavi. Z enim krajcarjem se more oteti mernik krompirja te nadloge. Časnik „Neueste Erfind.“ oklicuje to Plessovo najdbó tako-le: „20let že išejo pomoči zoper nesrečno krompirjevo bolezen — in vendar je še niso našli. Krompirjeva bolezen je najhuja nadloga, ki dandanašnje kmetijstvo tare. Ta nadloga je vsako leto huja kakor so požari, toča, živinske bolezni in druge nesreče. Po Hainovi statistiki se pridelala vsako leto v našem cesarstvu blizo 85 milijonov vagánov krompirja — dve tretjini pa ga greste po bolezni pod zlo. Ali bi ne bila neizrečena sreča, ako bi imeli gotovo pomoč zoper to nadlogo v rokah? In gospod prof. Pless nam ponuja gotovo sredstvo in za majhne stroške! Ta pomoček je dosihmal še skrivnost; kdor ga hoče zvediti, naj se oglasi pri c. kr. dunajski kreditni banki, naj natanko pové svoje ime in stanovanje in naj pošlje 100 gold. nov. dn.“

Ako je Pless-ovo sredstvo res gotovo in poterjeno, bi bilo najbolje, da bi mu cesarska vlada odkupila to skrivnost in jo potem razglasila celemu cesarstvu v prid, ker krompir je ljudstvu kruh in prikuha!